

Aanwezig 1

Amke Van Parys (Leiepoort Sint-Theresia, via teams), Etienne Carrette (voorzitter), Filip Claeys (dienst onderwijs stad Deinze), Maai De Maerteleire (VCLB Deinze), John Caron (Leiepoort Sint-Hendrik), Susan De Coninck (Erasmusatheneum), Tania Van Helleputte (VTI Deinze), Elke Standaert (VTI Deinze), Vicky Van De Walle (Leiepoort Sint-Vincentius), Wouter De Smet (jeugdopbouwwerker), Trees Van Hove (schepen van onderwijs)

**Aanwezig 2
Mantelzorg-
vriendelijke
School**

Jordy Spyt (Welzijn Deinze), Conny De Spiegelaere (Schepen Welzijn Deinze), Micheline De Clercq (Directieteam Leiepoort campus Sint-Theresia), Dominik Knockaert (Leerlingenbegeleiding Leiepoort campus Sint-Vincentius), Pam Verwilghen (Samana)

Verontschuldigd

Wouter De Smet (Jeugdopbouwwerker), Joke Chanterie (CLB GO!), Filip Claeys (Diensthoofd Onderwijs Deinze)

Agenda

1. Omgaan met jonge mantelzorgers – Jordy Spyt
2. Vorig verslag (22/05/23, zie www.jeugdenschool.be/verslagenDeMo.html)
3. Schorsingen vermijden: welke alternatieven willen we verder uitbouwen?
4. Stand van zaken emotieregulatie
 - a. train-de-trainer (boostcamp)
 - b. lerend netwerk
5. Varia
SDG's: week van de duurzame gemeente

Met dank aan Susan voor de notulen voor het verslag.

Voorstelling Mantelzorg vriendelijke school - Samana

www.Samana.be/mantelzorg/

[Mantelzorgvriendelijke school - Samana versterkt chronisch zieken en mantelzorgers](#)

Op de scholen secundair onderwijs zijn jongeren aanwezig die thuis of in familie zorg opnemen, ook jongeren die al op jonge leeftijd zorg voor zichzelf moeten opnemen.

Doelen van de voorstelling:

- dat jongeren zich bewust zijn dat ze een rol opnemen als mantelzorger

-
- dat scholen zich bewust zijn van de aanwezigheid van deze jongeren
 - dat scholen deze jongeren kunnen ondersteunen op uiteenlopende manieren en domeinen (bvb uitstel van evaluatie, begrip inzake te laat komen doordat moet gewacht worden op een verpleger, op opvang voor kleinere zus of broer, ...)
 - dat scholen zich uitgenodigd voelen om op een laagdrempelige manier te evolueren tot een mantelzorgvriendelijke school.

De presentatie in bijlage bevat alle informatie voor scholen om projectmatig en op eigen tempo mee te stappen in het aanbod: een aanvraag voor de aanstelling van een schoolcoach, de uitbouw van een kernteam, specifieke informatie- en ondersteuningsactiviteiten, ...

Samana werkt hiervoor samen met de universiteit van Leuven. Anonimiteit van jongeren is verzekerd.

De presentatie van Samana wordt doorgestuurd aan de deelnemers aan de vergadering en als bijlage toegevoegd aan dit verslag. (Etienne)

De presentatie, de werking van Samana, de mogelijke projecten krijgen ruime en concrete aandacht van de leden van de vergadering. Het was zinvol om hiervoor op de vergadering meer dan de voorziene tijd uit te trekken.

Opvolging Verslag DeMo20230522

ESD's – Europese duurzaamheidswetgeving

Is niet van toepassing voor vzw's in onderwijs.

Schorsingen vermijden: welke alternatieven willen we verder uitbouwen?

Schorsingen vermijden: welke alternatieven willen we verder uitbouwen om 'geschorste leerlingen' weg van straat te houden?

Korte schorsingen:

Bijvoorbeeld een halve dag of een volledige dag. In de meeste scholen komen de geschorste leerlingen naar school. Ook voor jonge leerlingen is dit het geval.

Blikopener: Verschillende scholen werken voor korte schorsingen met Blikopener en hebben één op één samenwerkingsverbanden. Karel Piqué, groendienst, Ter Leie zijn daar voorbeelden van. **We vragen aan**

Filip om de contactgegevens te verzamelen in het kader van een mogelijke uitbreiding voor scholen binnen hun werking.

Leerlingen en langdurige schorsingen/spijbelende leerlingen

Langdurige en/of definitieve schorsingen van leerlingen zijn voor scholen ultieme beslissingen aan het einde van begeleidingstrajecten die in de meeste gevallen al lang lopen of bij verregaand grensoverschrijdend gedrag. Scholen en hun begeleidende CLB's ervaren in deze situaties machteloosheid. De wachtlijsten in zorginstellingen en de traagheid door overbevraging van hogere instanties zijn een pijnpunt en zijn oorzaak van een gevoel van 'straffeloosheid' bij jongeren en school.

Jongeren die definitief uit een school worden geschorst, komen in een andere school in Deinze terecht. Idem dito voor jongeren die uit naburige steden uit scholen worden geschorst en die de weg vinden naar Deinse scholen. In hun zwerftocht door Deinze 'werven' ze andere jongeren om 'toe te treden tot de groep' en te spijbelen.

De signalen over grensoverschrijdend gedrag van jongeren in Deinze die we krijgen van Wouter (jeugdopbouwwerker), van Jolien (Brielpunt), van Sarah (inspecteur sociale politie) en van de scholen/CLB's zijn stevige uitnodigingen.

Het blijft zoeken naar het voorkomen van langdurige schorsingen en definitieve uitsluitingen.

In welke mate is De Tijdstap nog afdoend?

Welke alternatieven zouden wel afdoend kunnen zijn in de samenwerking tussen jongeren, ouders, scholen, stad, politie, begeleidende organisaties, ... ? Biedt de werking van 'De Tafel' een positieve benadering voor jongere en school?

Dit punt komt op de agenda van de volgende vergadering DeMo van 20 november.

Stand van zaken emotieregulatie

Boostcamp

Er worden dit schooljaar twee boostcampsessies (Train de Trainer) voorzien: een sessie in oktober 2023 en een sessie in januari 2024. Filip zorgt voor info en uitnodigingen.

We richten bijzondere aandacht op het basisonderwijs o.a. op de organisatorische moeilijkheden om leerkrachten lesvrij te maken. Kunnen de CLB-medewerkers BaO de directies bijkomend inspireren om leerkrachten vrij te maken voor deelname aan boostcamp?

Lerende Netwerken

Er bestaan reeds twee lerende netwerken met deelnemers die eerder de basisopleiding Boostcamp-Emotieregulatiestrategieën hebben gevolgd. Een derde lerend netwerk wordt opgericht.

Voorziene data: dinsdag 17 oktober en dinsdag 12 december.

Ilse en Maai zorgen voor de uitnodigingen en voor de info aan de scholen en de deelnemers.

Varia

Sustainable Development Goals – SDG's – 25 september SDG Action Day

De 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn wereldwijd bekend als Sustainable Development Goals (SDG's). In 2015 hebben alle 193 landen die lid zijn van de Verenigde naties de doelen aangenomen. Met deze doelen willen zij in 2030 een duurzame wereld voor iedereen bereiken, waarin niemand wordt uitgesloten.

Het Stadsbestuur van Deinze Het stadsbestuur heeft 4 organisaties uitgekozen voor hun bijdrage aan de SDG 4 Goede kwaliteit van onderwijs. Bij deze gelegenheid heeft **Jesse Van Gompel een prachtige muurschildering aangebracht op een Brieltuimuur.**

4 Deinse organisaties kregen een bloemetje voor hun eigen bijdrage aan SDG 4:

De Katrol ivm huiswerkbegeleiding

Op wielekes ivm opleidingen om te leren veilig fietsen

Jeugd & School ivm de verbinding tussen de scholen en CLB's en de klemtoon op gezamenlijke ontwikkeling van onderwijskwaliteit.

De talloze vrijwilligers die actief zijn op de scholen, vertegenwoordigd door de vrijwilligers van VBS Leieparel.

Jeugd & School wenst de klemtoon te kennen voor 2024 en wil zoeken welke bijdrage samen met de scholen kan geleverd worden in het kader van Kwaliteitsvol Onderwijs en de gerichtheid op andere SDG's.

Met dank aan het stadsbestuur voor de waardering.

Volgende vergaderingen

- 20/11
- 29/1/24
- 25/3
- 6/5

Telkens van 9.30u tot 11.30u in dienstencentrum Leiespiegel.

Samen naar een Mantelzorgvriendelijke school!

Pam Verwilghen

Jonge mantelzorger?

Jonge mantelzorgers zijn “kinderen en jongeren tot en met 24 jaar die opgroeien met een afwezige of zieke ouder, broer, zus of een ander gezinslid die bijzondere zorgen nodig heeft door een chronische ziekte of fysieke handicap, een psychische ziekte, verslavingsproblematiek of mentale handicap” (en hierdoor extra taken op zich nemen binnen het gezin.)

Jonge mantelzorger?

2021: HBSC (Health Behaviour School-aged Children)- studie (Jongeren en gezondheid) met uitvoering in Vlaanderen door Universiteit Gent

RESULTAAT

RUIME DEFINITIE (inwonend persoon met beperking/ziekte)

21% (118 000 jongeren)

!! Focus deze raming ligt op 11- tot 18- jarigen

-> werkelijk aantal jonge mantelzorgers (dat intensief helpt) in Vlaanderen (jongeren tot 24 jaar) ligt uiteraard (veel) hoger. Bovendien worden sommige aandoeningen mogelijk minder gerapporteerd waardoor het aantal ook hoger kan liggen

1 op 5

**van de jongeren is
'jonge mantelzorger'**

Jonge mantelzorgers zijn heeft heel wat gevolgen:

- op het sociaal/emotioneel/psychisch welzijn**
- op de schoolsituatie van jongeren**

Samana zet daarom in op het welzijn van jonge mantelzorgers :

Project 'Samen naar een mantelzorgvriendelijke school'

Onderzoek :

2013 : Belevingsonderzoek JMZ (Kind en Samenleving)

**2015 : Verkennend onderzoek leefsituatie en
ondersteuningsbehoeften JMZ (Departement Welzijn,
Volksgezondheid en gezin)**

2016 : Eerste Vlaams Mantelzorgplan

2017-... : Project mantelzorgvriendelijke school (Samana)

**2022: Tweede Vlaams Mantelzorgplan: grote aandacht voor
jonge mantelzorgers**

Vaststellingen over jonge mantelzorg

- **Mantelzorg heeft ook bij jongeren veel gezichten:** omvang, intensiteit en frequentie van de zorgtaken varieert sterk. Het hangt samen met de socio-economische positie van het gezin, aanwezigheid van externe hulpbronnen, gezinssamenstelling of kenmerken van de hulpbehoevende persoon.
-> voorbeeld zorgtaken: huishouden, emotioneel, vervoer en begeleiding, persoonlijke verzorging, administratie..
- **Positieve gevolgen:** verhoogd zelfvertrouwen, vroegrijpheid, nauwe interne gezinsbanden en gevoelens van 'klaar zijn voor het leven'.
- **Negatieve gevolgen:** lichamelijke en psychosociale gezondheidsproblemen, negatieve effecten op school of opleiding.

Samana neemt schoolomgeving als uitgangspunt voor werking jonge mantelzorgers

Waar liggen de knelpunten, uitdagingen?

- Onbekend thema bij leerlingen, leerkrachten, CLB, sociaal/pedagogisch werkers
- Weerslag op school: resultaten, verhoogde afwezigheid, vermoeidheid, taken niet maken, pestgedrag, vroegtijdig afhaken
- Welzijn, onderwijs en ontplooiingskansen van kinderen en jongeren

Effecten op schoolvlak

Er bestaat een link tussen mantelzorg en

- Aantal dagen afwezigheid
- Vroegtijdige schooluitval
- Thuis blijven → zeker in hoger onderwijs (lessen niet verplicht)
- Te laat komen
- Uitgeput in de klas (want thuis al zo veel werk)
- Afgeleid (zorgen over thuissituatie)
- Sociale isolatie

‘Samen naar een mantelzorgvriendelijke school’

Samen met de school en alle betrokkenen:

- Werken aan sensibilisering algemeen: hoe ziet de situatie er in onze school uit? → bevraging
- Actiegericht en projectmatig werken: hoe kunnen we onze schoolomgeving mantelzorgvriendelijk maken ?

Met zoveel mogelijk betrokkenen, via een waarderende benadering, bottom-up

Een paar resultaten uit bevestigingen die afgenomen werden:

Uit bevestigingen leerkrachten

Tot 55% weet niet of er mantelzorgers in zijn/haar klas aanwezig zijn

Tot 70 % linkt gedrag niet aan mantelzorg

OVERMATIG BRAAF OF STOREND
GEDRAG
ONREGELMATIGE AFWEZIGHEID
NIET MAKEN HUISWERK

...

Uit bevraging jonge mantelzorgers: waarop heeft de zorg thuis impact?

Tot 80% vrije tijd

Tot 50% schoolwerk

Tot 52% relaties met
vrienden

Tot 50% studiekeuze

MOEITE OM SCHOOLWERK
AF TE WERKEN AFGELOPEN
2 WEKEN

8-19% 2 TOT 4 KEER
1-7% >4 KEER

Uit antwoorden jonge mantelzorgers

Wie is er op de hoogte?	Bij wie kan je terecht?
53-65 % niemand	34-35 % niemand
10-14 % klastitularis	19-26 % klastitularis
4-10 % zorgleerkracht/zorgcoördinator	16-23 % zorgleerkracht/zorgcoördinator
4-5 % CLB	8-17 % CLB
2-12 % directie	1-11 % directie

Conclusie

- Er is nog heel wat werk aan de winkel als het gaat om sensibilisering: zowel bij jonge mantelzorgers zelf als bij leerkrachten/volwassenen
- Er is nog heel wat werk aan de winkel om jonge mantelzorgers te ondersteunen, een schoolklimaat te bevorderen dat hen ondersteunt

Daarom : aanbod van het project aan scholen !

Uitgangspunten van het project

- We bieden de school een zicht op de eigen situatie
- Acties worden bottom-up georganiseerd, op maat van de school, samen met de school,
- Samana biedt zoveel mogelijk ondersteuning: inhoudelijk en qua tijdsinvestering: via de schoolcoach

Hoe verloopt het project ?

-
- Opstart kernteam op school

-
- Vragenlijsten leerlingen
 - Vragenlijsten leerkrachten

-
- Actiedag: brainstorm en vormgeving projecten

-
- Uitwerking projecten

-
- Toonmoment
 - Opname in Scholennetwerk voor Jonge Mantelzorgers

voorbeelden van acties: sensibiliserend en/of ondersteunend

- Chillroom
- Totebags
- Verwenweek
- Beleid
- Ontwikkeling lessenreeks
- Getuigenissen JMZ in de klassen
- Infobrochure
- Praatgroep
- Tafelverkoop
- Blog
- Buddysysteem
- Waarderingspakket-service
- Receptenfiches
- Muur voor mantelzorgers
- Mantelzorg in het beleid van de school

Wat daarna ?

Scholennetwerk 'mantelzorgvriendelijke scholen'

- DOEL: verduurzaming
- Lerend network: uitwisseling en intervisie, informatie delen, inspiratie opdoen
- Met vertegenwoordiging uit het kernteam, ...
- Inspiratiedag, nieuwsbrief, ;..

Waarom meedoen?

- Welzijn van jonge mantelzorgers ondersteunen
- Sensibiliseren rond jonge mantelzorg
- Workload = laag, ondersteuning via Samana met persoonlijke schoolcoach
- Gratis deelname – met uitzondering van de acties, hier bekijken we steeds wat mogelijk is inzake subsidies (mantelzorgplan ? Andere?)
- Opname in het lerend netwerk

Aansluiting sleutelcompetenties

- **Lichamelijke en geestelijke gezondheid**
 - MENTAAL WELBEVINDEN OPBOUWEN, ONDERHOUDEN EN VERSTEKEN
 - “Het bespreekbaar maken van wat intern leeft bij leerlingen is cruciaal.”
- **Sociaal-relatieve competenties**
 - SOCIALE VAARDIGHEDEN STELLEN LEERLINGEN IN STAAT OM OP EEN RESPECTVOLLE MANIER MET ELKAAR OM TE GAAN EN OP TE KOMEN VOOR ZICHZELF DOOR DE EIGEN NODEN, BEHOEFTE EN GRENZEN TE KENNEN EN DUIDELIJK TE MAKEN. SOCIALE VAARDIGHEDEN ZORGEN ER ONDER ANDERE VOOR DAT LEERLINGEN REKENING HOUDEN MET ANDEREN, ACTIEF LUISTEREN NAAR ANDEREN, SAMENWERKEN EN ELKAARS GRENZEN RESPECTEREN.
- **Burgerschap**
 - BURGERSCHAPSEDUCATIE STELT JONGEREN IN STAAT OM VERDER UIT TE GROEIEN TOT KRITISCHE EN GEÏNFORMEERDE BURGERS
- **Zelfbewustzijn**
 - LEERLINGEN LEREN OVER ZICHZELF NADENKEN, ZICHZELF UITDRUKKEN EN VEERKRACHTIG TE ZIJN

contactgegevens

Mantelzorg@samana.be

Ilse.janssens@samana.be

Pam.Verwilghen@telenet.be (schoolcoach)

<https://www.samana.be/projecten/mantelzorgvriendelijke-school/>